

Warszawa, dnia 13 lipca 2023 r.

Poz. 1340

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA RODZINY I POLITYKI SPOŁECZNEJ¹⁾**

z dnia 6 lipca 2023 r.

w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych

Na podstawie art. 23 ust. 5 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 390, 658 i 852) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) sposób i tryb postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych;
- 2) szczegółowy zakres informacji, jakie mają być zawarte we wniosku o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych, zwanym dalej „wnioskiem”, oraz w oświadczeniach niezbędnych do ustalenia tego prawa, w tym oświadczeniach o dochodach członków rodziny.

§ 2. Wniosek zawiera:

- 1) dane dotyczące:
 - a) osoby ubiegającej się o świadczenia rodzinne, w tym: imię, nazwisko, datę urodzenia, adres miejsca zamieszkania, stan cywilny, obywatelstwo, płeć, numer PESEL, a w przypadku gdy nie nadano numeru PESEL – numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz, o ile je posiada – adres poczty elektronicznej i numer telefonu,
 - b) dzieci pozostających na utrzymaniu osoby ubiegającej się o świadczenia rodzinne, w tym: imię, nazwisko, datę urodzenia, stan cywilny, numer PESEL, a w razie gdy nie nadano numeru PESEL – numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość – w przypadku wniosku o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych na dziecko,
 - c) innych osób, podane przez osobę ubiegającą się o przyznanie świadczeń rodzinnych;
- 2) nazwę i adres organu właściwego;
- 3) wskazanie świadczenia rodzinnego, którego wniosek dotyczy;
- 4) wskazanie, na kogo osoba ubiegająca się o świadczenia rodzinne wnosi o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych;
- 5) wskazanie, czy w skład rodziny wchodzi dziecko lub inna osoba legitymująca się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności – w przypadku wniosku o zasiłek rodzinny, dodatki do zasiłku rodzinnego lub specjalny zasiłek opiekuńczy;
- 6) wskazanie organu emerytalno-rentowego, do którego są opłacane składki na ubezpieczenie zdrowotne za członka rodziny;
- 7) wskazanie danych dotyczących sytuacji dochodowej członków rodziny – w przypadku wniosku o zasiłek rodzinny, dodatki do zasiłku rodzinnego, specjalny zasiłek opiekuńczy lub jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka;

¹⁾ Minister Rodziny i Polityki Społecznej kieruje działem administracji rządowej – rodzina, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 6 października 2020 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rodziny i Polityki Społecznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 416).

- 8) informacje o członkach rodziny przebywających poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, w państwie, w którym mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego;
- 9) klauzulę następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”.

§ 3. Ustalając prawo do świadczeń rodzinnych, poza informacjami wskazanymi w § 2 uwzględnia się również:

- 1) kartę pobytu – w przypadku cudzoziemca przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 127 lub art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2023 r. poz. 519, 185 i 547), lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej;
- 2) kartę pobytu i decyzję o udzieleniu cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub inny dokument uprawniający cudzoziemca do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, który uprawnia do wykonywania pracy – w przypadku cudzoziemca innego niż cudzoziemiec wskazany w pkt 1.

§ 4. Oświadczenia niezbędne do ustalenia prawa do świadczeń rodzinnych zawierają:

- 1) dane osoby składającej oświadczenie oraz dane członka rodziny, którego dotyczy oświadczenie, w tym imię, nazwisko, numer PESEL, a w przypadku gdy nie nadano numeru PESEL – numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość;
- 2) klauzulę następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”.

§ 5. Ustalając prawo do zasiłku rodzinnego, poza odpowiednimi informacjami i dokumentami wskazanymi w § 2–4 uwzględnia się również:

- 1) oświadczenie o uczęszczaniu dziecka do szkoły – w przypadku gdy dziecko ukończyło 18. rok życia;
- 2) oświadczenie o uczęszczaniu do szkoły wyższej – w przypadku osoby uczącej się lub osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności, jeżeli osoba uczy się w szkole wyższej;
- 3) oświadczenie o dochodach osoby ubiegającej się o świadczenia rodzinne oraz członków rodziny tej osoby innych niż dochody podlegające opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach określonych w art. 27, art. 30b, art. 30c, art. 30e i art. 30f ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2647, z późn. zm.²⁾);
- 4) dokumenty stwierdzające wysokość dochodu rodziny, w tym odpowiednio:
 - a) zaświadczenie właściwego organu gminy, nakaz płatniczy albo oświadczenie o wielkości gospodarstwa rolnego wyrażonej w hektarach przeliczeniowych ogólnej powierzchni w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy – w przypadku dochodu z gospodarstwa rolnego,
 - b) umowę dzierżawy – w przypadku oddania części lub całości znajdującego się w posiadaniu rodziny gospodarstwa rolnego w dzierżawę, na podstawie umowy zawartej stosownie do przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, albo oddania gospodarstwa rolnego w dzierżawę w związku z pobieraniem renty określonej w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej,
 - c) umowę o wniesieniu wkładów gruntowych – w przypadku wniesienia gospodarstwa rolnego do użytkowania przez rolniczą spółdzielnię produkcyjną,
 - d) w przypadku dochodu z alimentów:
 - odpis podlegającego wykonaniu orzeczenia sądu zasądającego alimenty na rzecz osób w rodzinie lub poza rodziną lub odpis protokołu posiedzenia zawierającego treść ugody sądowej, odpis zatwierdzonej przez sąd ugody zawartej przed mediatorem lub innego tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, zobowiązujących do alimentów na rzecz osób w rodzinie lub poza rodziną,
 - przekazy lub przelewy pieniężne dokumentujące wysokość zapłaconych alimentów, jeżeli członkowie rodziny są zobowiązani orzeczeniem sądu, ugodą sądową lub ugodą zawartą przed mediatorem lub innym tytułem wykonawczym pochodzącym lub zatwierdzonym przez sąd do ich płacenia na rzecz osoby spoza rodziny,

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2022 r. poz. 2687 i 2745 oraz z 2023 r. poz. 28, 185, 326, 605, 641, 658, 825, 1059, 1114 i 1130.

- jeżeli osoba uprawniona nie otrzymała alimentów albo otrzymała je w wysokości niższej od ustalonej w orzeczeniu sądu, ugodzie sądowej lub ugodzie zawartej przed mediatorem lub innym tytule wykonawczym pochodzącym lub zatwierdzonym przez sąd:
 - – zaświadczenie organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne o całkowitej lub częściowej bezskuteczności egzekucji alimentów, a także o wysokości wyegzekwowanych alimentów lub
 - – informację właściwego sądu lub właściwej instytucji o podjęciu przez osobę uprawnioną czynności związanych z wykonaniem tytułu wykonawczego za granicą albo o niepodjęciu tych czynności, w szczególności w związku z brakiem podstawy prawnej do ich podjęcia lub brakiem możliwości wskazania przez osobę uprawnioną miejsca zamieszkania dłużnika alimentacyjnego za granicą, jeżeli dłużnik zamieszkuje za granicą,
 - e) oświadczenie lub inny dokument określający datę utraty dochodu oraz wysokość i rodzaj utraconego dochodu,
 - f) oświadczenie lub inny dokument określający datę uzyskania dochodu oraz wysokość i rodzaj dochodu uzyskanego przez członka rodziny oraz liczbę miesięcy, w których dochód był uzyskiwany – w przypadku uzyskania dochodu w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy,
 - g) oświadczenie lub inny dokument określający datę uzyskania dochodu oraz wysokość i rodzaj dochodu uzyskanego przez członka rodziny za miesiąc następujący po miesiącu, w którym nastąpiło uzyskanie dochodu – w przypadku uzyskania dochodu po roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy;
- 5) odpis zupełny lub skrócony aktów zgonu rodziców lub odpis podlegającego wykonaniu orzeczenia sądu zasądzającego alimenty, lub odpis protokołu posiedzenia zawierającego treść ugody sądowej, lub odpis zatwierdzonej przez sąd ugody zawartej przed mediatorem lub innego tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, zobowiązujących do alimentów – w przypadku osoby samotnie wychowującej dziecko lub osoby uczącej się;
 - 6) odpis prawomocnego orzeczenia sądu orzekającego rozwód lub separację albo odpis zupełny lub skrócony aktu zgonu małżonka lub rodzica dziecka – w przypadku osoby samotnie wychowującej dziecko;
 - 7) odpis zupełny aktu urodzenia dziecka – w przypadku gdy ojciec jest nieznanym;
 - 8) odpis prawomocnego orzeczenia sądu oddalającego powództwo o roszczenia alimentacyjne;
 - 9) odpis prawomocnego orzeczenia sądu zobowiązującego jednego z rodziców do ponoszenia całkowitych kosztów utrzymania dziecka;
 - 10) odpis orzeczenia sądu wskazującego na pozostawanie dziecka pod opieką naprzemienną obojga rodziców sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach;
 - 11) odpis prawomocnego postanowienia sądu orzekającego przysposobienie – w przypadku gdy osoba ubiegająca się o zasiłek rodzinny przysposobiła dziecko;
 - 12) zaświadczenie sądu rodzinnego lub ośrodka adopcyjnego o prowadzonym postępowaniu sądowym w sprawie o przysposobienie dziecka – w przypadku gdy osoba ubiegająca się o zasiłek rodzinny jest opiekunem faktycznym dziecka;
 - 13) orzeczenie sądu o ustaleniu opiekuna prawnego dziecka – w przypadku gdy osoba ubiegająca się o zasiłek rodzinny jest opiekunem prawnym dziecka;
 - 14) oświadczenia lub inne dokumenty niezbędne do ustalenia prawa do zasiłku rodzinnego.

§ 6. Ustalając prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, uwzględnia się, poza odpowiednimi informacjami i dokumentami wskazanymi w § 2–5, również:

- 1) zaświadczenie pracodawcy albo oświadczenie o terminie i okresie, na jaki został udzielony urlop wychowawczy, oraz o co najmniej sześciomiesięcznym okresie pozostawania w stosunku pracy bezpośrednio przed uzyskaniem prawa do urlopu wychowawczego;
- 2) oświadczenie wnioskodawcy lub zaświadczenie placówki zapewniającej całodobową opiekę, w przypadku umieszczenia w niej dziecka, o liczbie dni w tygodniu, w których korzysta w niej z całodobowej opieki, albo oświadczenie o niekorzystaniu przez więcej niż 5 dni w tygodniu z całodobowej opieki nad dzieckiem umieszczonym w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym;
- 3) oświadczenia lub inne dokumenty niezbędne do ustalenia prawa do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego.

§ 7. Ustalając prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, uwzględnia się, poza odpowiednimi informacjami i dokumentami wskazanymi w § 2–5, również:

- 1) oświadczenie o uczęszczaniu dziecka do szkoły poza miejscem zamieszkania;
- 2) zaświadczenie albo oświadczenie potwierdzające tymczasowe zameldowanie ucznia poza miejscem zamieszkania;
- 3) oświadczenia lub inne dokumenty niezbędne do ustalenia prawa do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.

§ 8. Ustalając prawo do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, uwzględnia się, poza odpowiednimi informacjami i dokumentami wskazanymi w § 2–4, również:

- 1) dokumenty, o których mowa w § 5 pkt 3–13;
- 2) inne dokumenty lub oświadczenia, niezbędne do ustalenia prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka.

§ 9. Ustalając prawo do zasiłku pielęgnacyjnego, uwzględnia się, poza odpowiednimi informacjami wskazanymi w § 2–4, również inne dokumenty lub oświadczenia niezbędne do ustalenia prawa do zasiłku pielęgnacyjnego.

§ 10. Ustalając prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, uwzględnia się, poza odpowiednimi informacjami i dokumentami wskazanymi w § 2–4, również:

- 1) dokumenty, o których mowa w § 5 pkt 3 i 4;
- 2) zaświadczenie albo oświadczenie, o których mowa w § 6 pkt 2;
- 3) inne dokumenty lub oświadczenia niezbędne do ustalenia prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego.

§ 11. Ustalając prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, uwzględnia się, poza odpowiednimi informacjami wskazanymi w § 2–4, również:

- 1) zaświadczenie albo oświadczenie, o których mowa w § 6 pkt 2;
- 2) inne dokumenty lub oświadczenia niezbędne do ustalenia prawa do świadczenia pielęgnacyjnego.

§ 12. Ustalając prawo do świadczenia rodzicielskiego, uwzględnia się, poza odpowiednimi informacjami wskazanymi w § 2–4, również inne dokumenty lub oświadczenia niezbędne do ustalenia prawa do świadczenia rodzicielskiego.

§ 13. Formularze wniosków oraz innych dokumentów niezbędnych do ustalenia prawa do świadczeń rodzinnych udostępnia organ właściwy prowadzący postępowanie w sprawie świadczeń rodzinnych.

§ 14. Załączane do wniosku:

- 1) oświadczenia składa się w oryginale;
- 2) dokumenty inne niż oświadczenia składa się w postaci kopii, z wyjątkiem dokumentów, o których mowa w § 5 pkt 4 lit. d tiret trzecie, które składa się w oryginale.

§ 15. W przypadku gdy organ właściwy poweźmie wątpliwości co do okoliczności mających wpływ na ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych, powiadamia niezwłocznie osobę uprawnioną do świadczeń rodzinnych o konieczności złożenia w wyznaczonym terminie, nie dłuższym niż 14 dni, licząc od dnia otrzymania wezwania, wyjaśnień oraz informacji co do okoliczności mających wpływ na ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych.

§ 16. 1. W przypadku gdy członek rodziny ma zobowiązania alimentacyjne na rzecz osoby spoza rodziny, od dochodu członka rodziny odejmuje się kwotę alimentów zapłaconych na rzecz tej osoby.

2. W przypadku ustalania dochodu z gospodarstwa rolnego dochód rodziny ustala się na podstawie przeciętnej liczby hektarów przeliczeniowych znajdujących się w posiadaniu rodziny w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy.

3. W przypadku gdy członek rodziny osiąga dochody poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, dokonuje się ich przeliczenia na podstawie średniego kursu walut obcych ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z ostatniego dnia roboczego roku kalendarzowego, z którego dochód członków rodziny stanowi podstawę ustalenia prawa do świadczeń rodzinnych.

4. W przypadku gdy członek rodziny uzyska poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej dochód po roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy, przeliczenia tego dochodu dokonuje się na podstawie średniego kursu walut obcych z ostatniego dnia roboczego miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiło uzyskanie dochodu.

§ 17. 1. Ustalając dochód rodziny, nie uwzględnia się dochodu uzyskiwanego przez zaginionego małżonka, a ustalając dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie, nie uwzględnia się tego małżonka.

2. W przypadku gdy małżonek osoby otrzymującej świadczenia rodzinne lub ubiegającej się o świadczenia rodzinne zaginął, ustalając prawo do świadczeń rodzinnych, uwzględnia się zaświadczenie właściwej w sprawie jednostki Policji o przyjęciu zgłoszenia zaginięcia małżonka, a w przypadku cudzoziemców – właściwej instytucji.

§ 18. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.³⁾

Minister Rodziny i Polityki Społecznej: *M. Maląg*

³⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. poz. 1466), które traci moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia na podstawie art. 21 ustawy z dnia 24 czerwca 2021 r. o zmianie niektórych ustaw związanych ze świadczeniami na rzecz rodziny (Dz. U. poz. 1162).